EBÛ MÜSLİM HAVLÂNÎ (radıyallahü anh)

Tâbiîn'in büyüklerinden bir fıkıh âlimi. İsmi Abdullah bin Sevb'tir. Ya'kûb bin Avf olduğu da söylenir. 62 (m. 682)'de Şam'da vefât etti. Peygamber efendimiz (aleyhisselâm) hayatta iken müslüman oldu. Resûlullah'ı (aleyhisselâm) görmek için yola çıkmıştı. Fakat yolda iken Resûlullah (aleyhisselâm) ahirete teşrîf ettiler. Bunun üzerine yoldan geri döndüler. Ancak Hazreti Ebû Bekir'in hilâfeti zamanında Medine'ye geldi.

Ömer bin Hattab, Muaz bin Cebel, Ebû Ubeyde bin Cerrah, Ubâde bin Sâmit, Ebû Zer (radıyallahü anhüm) ve diğer tanınmış sahabîlerden hadîs-i şerîf rivâyet etti. Ebû İdrîs Havlânî, Şurahbil bin Müslim Havlânî, Âtiyye bin Kays gibi zâtlar da ondan hadîs-i şerîf, bildirmişlerdir. Hadîs sahasında güvenilir bir zât olarak bilinir.

Rivâyet ettiği hadîs-i şeriflerden bazıları şunlardır:

“Allahü teâlâ bana, mal toplamamı, tacirlerden olmamı vahyetmedi. Fakat yakin sona gelinceye kadar, Rabbine hamd ile tesbih et, secde edicilerden ol. Rabbine ibâdet et diye, vahyetti”

“Gadap (kızgınlık) şeytandandır. Şeytan ise ateştendir. Su ateşi söndürür. Sizden birisi kızdığı zaman abdest alsın.”

Ebû Müslim Havlânî (radıyallahü anh) şöyle anlatır: Bir gün Peygamber efendimiz, “Birbirini sevenlere, Peygamberlerin (aleyhisselâm) ve şehîdlerin bile gıpta ettikleri (imrendikleri) nûrdan minberler vardır” buyurdular.

Ebû Müslim Havlânî hazretleri daha sonra, şöyle bildirir: “Mescidden dışarı çıktım. Ubâde bin Sâmit, (radıyallahü anh) ile karşılaştım. Sana, Resûlullah’ın (aleyhisselâm) Allahü teâlâ’dan bildirdiği bir şey (Hadîs-i kudsî) söyliyeyim mi? dedi ve şöyle buyurdu: Allahü teâlâ buyurdu ki: “Sevgim, benim için sevişenlere, benim için birbirini ziyâret edenlere, hak oldu.”

Ceylanlar, Ebû Müslim Havlânî hazretlerine uğradılar. Çocuklar Ona, ne olur. Allahü teâlâ’ya duâ et de ceylan bize duruversin, ona elimizle dokunalım sevelim diye, ondan istirhâmda bulundular. O da Allahü teâlâ’ya yalvardı. Çocuklar, ceylan duruverdiği için dokunup, sevdiler.

Muhammed bin Şuayb, bir zattan şöyle bildirir: “Humus’tan çıkıp, Şam’a doğru gidiyorduk. Gece sonunda, Humus’tan dört mil ötede Umeyr denen yere uğradık, orada bulunan kilise papazı bizim geldiğimizi duyunca, yanımıza geldi. Siz kimsiniz, dedi. “Şamlıyız” dedik. Siz, Ebû Müslim Havlânî’yi tanıyor musunuz? diye sordu. Evet, dedik. Ona gidince, selâmımı söyleyin. Kendisini kitaplardan Îsâ’nın (aleyhisselâm) yakın dostu diye gördüğümü söyleyin. Fakat göreceksiniz onu hayatta bulamıyacaksınız, dedi. Gerçekten Guta denilen yere vardığımızda onun ölüm haberi bize ulaştı.”

“Ka’b-ul-Ahbar (radıyallahü anh) bana dedi ki: “Yâ Ebâ Müslim! Kavmin sana nasıl davranıyorlar.” Cevâbımda, “Bana ikram ediyorlar, iyi davranıyorlar” dedim. Fakat, O, Tevrâtın böyle anlatmadığını söyledi. “Tevrat nasıl söylüyor” dedim. Dedi ki: Tevrat “Sâlih insana, insanların en düşmanı, onun kavmidir. En yakını onu rahatsız eder. Onunla mücâdele eder.” buyuruyor. Bunun üzerine ben Tevrat doğru söylüyor, dedim.

“Eğer Cenneti ve Cehennemi gözümle görseydim, şimdiki yaptıklarıma ilâve edeceğim bir şey olmazdı. Çünkü, ben sanki her ikisini görmüş gibi hareket ediyorum.”

Ebû Müslim Havlânî hazretleri evinin mescidine bir kamçı asmıştı. Kendi kendine, “Namaza kalk, yoksa seni kamçılarım” diye korkutur, “Ben, kamçıya daha lâyıkım” derdi.

Ebû Müslim hazretleri, zühd konusunda çok ileri derecelere varmıştı. Dünya işleri hakkında zarûret miktarı konuşurdu.

“Bu ümmeti üç kısım buldum. Birincisi, Cennete hesapsız girerler, ikinci kısmı, azıcık sorguya çekilir, ondan sonra, Cennete girerler. Üçüncü sınıf ise biraz azâb görüp, ondan sonra Cennete girerler. Ben, birinci kısımda olanlardan olmak isterim. Onlardan olamazsam, az bir hesaba çekilenlerden, onlardan da olamazsam, biraz azâb görüp, Cennete girenlerden olmak, isterim.”

“Alçak ve düşük olan kimseler kibirlenir. Böyle kimseler övünür. Hata ve haksızlıkta ısrar edenler de bunlardır.”

Ebû Müslim hazretleri, değer vermemeleri yüzünden belki selâmını almayıp, günaha düşerler korkusundan, karşılaştığı kimselere selâm vermekten çekinirdi.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) El-A’lâm cild-4, sh. 75

2) Tezkiret-ül-huffâz cild-1, sh. 49

3) Hilyet-ül-evliyâ cild-2, sh. 122

4) Fevât-ül-vefeyât cild-2, sh. 169

5) Tabakât-ül-kübrâ cild-1, sh. 29

6) Tehzîb-üt-tehzîb cild-12, sh. 235